

Wiadomości PKN

1/2012

• N O R M A L I Z A C J A •

© Fotolia.com - dipego

- W numerze:
- o Radach Sektorowych
 - informacje z Sektorów

WYDAWCA
POLSKI KOMITET NORMALIZACYJNY

www.pkn.pl

SPIS TREŚCI

„WIADOMOŚCI PKN” to miesięcznik elektroniczny publikowany cyklicznie na stronie internetowej PKN www.pkn.pl od numeru 9/2011.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Redaktor odpowiedzialna:

Joanna Skalska - tel. 22 556 74 62

Redaktor:

Barbara Kęsik - tel. 22 556 74 60

Redaktor strony internetowej:

Marta Hejduk (stałe współpracuje)
– tel. 22 556 77 09

Skład:

Oskar Sztajer (stałe współpracuje)
– tel. 22 556 77 62

REDAKCJA:

00-950 Warszawa, skr. poczt. 411
ul. Świętokrzyska 14
e-mail: redakcja@pkn.pl

WYDAWCA:

Polski Komitet Normalizacyjny
ul. Świętokrzyska 14, 00-050 Warszawa

Artykuły publikowane w miesięczniku „Wiadomości PKN” są chronione prawami autorskimi. Ich kopiowanie i rozpowszechnianie (w całości lub części) wymaga zgody wydawcy, a cytowanie powołania się na źródło.

Artykuły publikowane w miesięczniku „Wiadomości PKN” przedstawiają punkt widzenia autorów i nie zawsze są tożsame z poglądami wydawcy.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń.

© Copyright by
Polski Komitet Normalizacyjny

Zdjęcia © Fotolia.com

OD REDAKCJI 2

Z ŻYCIA PKN 3

Pierwsze posiedzenie Rady Normalizacyjnej - J.S. _____ 3

Spotkanie Międzyzakładowej Komisji Normalizacyjnej PGNiG ŚA - B.K. _____ 4

Powoływanie się na normy w przepisach – warsztaty PKN - J.S. _____ 5

Szkolenie dla Sekretarzy i Konsultantów KT - J.S. _____ 6

SEKTORY PKN 7

Rada Sektorowa - więcej uprawnień, więcej odpowiedzialności - Jolanta Kocharńska _____ 7

Co nowego w Sektorach PKN - B.K. _____ 9

Z PRAC NORMALIZACYJNYCH 12

Posiedzenie plenarne CEN/TC 165 w Warszawie - Przemysław Hruszka _____ 12

Metody badawcze dla wyznaczania średnicy zagęszczania wibratorów pograżalnych do betonu - Adam Rozbiewski, Zbigniew Górski _____ 13

Z ŻYCIA KT 17

Co nowego w KT w listopadzie 2011 r. _____ 17

Szanowni Czytelnicy

Od bieżącego numeru będziemy redagować nowy dział w naszym miesięczniku „Sektory PKN”, w którym przedstawimy informacje o różnorodnej działalności sektorów PKN. Sektory to stosunkowo nowe komórki organizacyjna PKN - realizujące zadania merytoryczne. Utworzono je w 2010 roku w miejsce zespołów normalizacyjnych. Struktura tego typu sprawdziła się i jest stosowana już od wielu lat przez większość europejskich i międzynarodowych jednostek normalizacyjnych.

Sektory będące w strukturze Wydziału Prac Normalizacyjnych mogą być zmieniane „z dnia na dzień”, zgodnie z potrzebami danego środowiska branżowego. Są one elastyczne, a przez to ich działalność jest efektywna.

Koordinacją działań w zakresie tematyki danego sektora będzie się zajmować Rada Sektorowa (powoływana zgodnie z Zarządzeniem Prezesa PKN nr 60/2011 z dnia 10.11.2011 r.). Szczegółowe informacje dotyczące składu Rad Sektorowych, zasady ich działania i zadań znajdują Państwo w artykule Jolanty Kochańskiej „Rada Sektorowa – więcej uprawnień, więcej odpowiedzialności”.

Zapraszamy do lektury wszystkich artykułów bieżącego numeru oraz dzielenia się swoimi opiniami i uwagami pod adresem redakcja@pkn.pl

Redakcja

Pierwsze posiedzenie Rady Normalizacyjnej

Pierwsze posiedzenie Rady Normalizacyjnej III kadencji odbyło się 21 grudnia 2011 r. w siedzibie PKN.

Rada Normalizacyjna to ciało opiniodawczo-doradcze, do którego zadań należy akceptacja corocznych sprawozdań z działalności PKN składanych przez Prezesa PKN oraz wydawanie opinii nt. m.in.: stanu i kierunków rozwoju normalizacji czy przepisów wewnętrznych PKN dotyczących opracowywania dokumentów normalizacyjnych.

Na początku posiedzenia Prezes PKN Tomasz Schweitzer przywitał nowo wybranych członków Rady, pogratulował im i życzył owocnych posiedzeń - po czym wręczył zebranych powołania i nominacje do RN. Następnie przystąpiono do wyborów Prezydium RN. W wyniku głosowania - na Przewodniczącego Rady wybrano Stanisława Tkaczyka. Przewodniczący podziękował za zaszczyt i zaufanie. W wypowiedzi wspominał o swoich doświadczeniach normalizacyjnych i o tym, że normalizacja towarzyszy mu w zasadzie od początku kariery zawodowej.

Członkami Prezydium RN zostali: Bogdan Tatarowski, Jerzy Maćkowiak, Elżbieta Brylska, Piotr Gondek.

Następne posiedzenie Rady Normalizacyjnej odbędzie się w pierwszym kwartale 2012 roku.

Przewodniczący RN i Prezes PKN

Pełny skład Rady Normalizacyjnej, do którego zgodnie z ustawą wchodzi przedstawiciele następujących organizacji:

1. **Ogólnopolskich organizacji zawodowych i naukowo-technicznych:**
 - Bogdan Tatarowski
 - Zenon Michota
 - Zdzisław Szyjewski
 - Mieczysław Hering
 - Piotr Gondek
2. **Ogólnopolskich organizacji gospodarczych:**
 - Stanisław Tkaczyk
 - Wojciech Januszko
 - Jarosław Tworóg
 - Zenon Małkowski
 - Henryk Kwapisz
3. **Szkół wyższych i instytutów naukowych:**
 - Czesław Dziejcz
 - Tomasz Kisilewicz
 - Bogusław Rogowski
 - Małgorzata Skibska-Zielińska
 - Bolesław Ziemba
4. **Ogólnopolskich organizacji pracodawców:**
 - Elżbieta Brylska
 - Maria Dreger
 - Stefan Góralczyk
 - Dariusz Łazęcki
5. **Krajowych lub regionalnych organizacji, których celem statutowym jest ochrona interesów konsumentów:**
 - Kamil Kiejna
 - Krzysztof Krzemień
 - Elżbieta Szadzińska

Ponadto Prezes Rady Ministrów mianował czterech członków, przedstawicieli jednostek administracji rządowej, które ze względu na zakres ich działania powinny być reprezentowane w Radzie:

- Jerzy Maćkowiak
- Marcin Kardas
- Anna Patkowska
- Paweł Mazur

Opracowanie J.S.

Spotkanie Międzyzakładowej Komisji Normalizacyjnej PGNiG SA

W dniach 14-16 grudnia 2011 r. w Centrum Konferencyjnym Instytutu Rozwoju Biznesu w Serocku odbyło się spotkanie Międzyzakładowej Komisji Normalizacyjnej (MKN) Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa SA (PGNiG). Spotkanie było poświęcone przede wszystkim działalności normalizacyjnej prowadzonej w firmie.

Do należytego funkcjonowania w sektorze gazowniczym potrzebna jest kompatybilna infrastruktura techniczna, potrzebne są normy. PGNiG jako ważna firma tej branży postanowiła zintensyfikować swoją działalność w dziedzinie normalizacji. Podjęto stosowne uchwały, a Prezes Zarządu PGNiG SA wydał Zarządzenie regulujące prowadzenie działalności normalizacyjnej w firmie. Normalizacją w PGNiG zajmuje się Pełnomocnik Zarządu ds. Normalizacji, który kieruje Zespołem ds. Normalizacji. Ponadto powołano Międzyzakładową Komisję Normalizacyjną (34 osoby).

Zorganizowanie konferencji w Serocku należy postrzegać jako jeden ze sposobów intensyfikacji działalności normalizacyjnej w PGNiG.

Jednym z tematów spotkania była „Aktualizacja i opracowanie norm zakładowych PGNiG SA w obszarze tematów, które nie są objęte problematyką Polskich Norm czy Standardów Technicznych”.

Obecnie – zgodnie z informacjami firmy - jest 28 Norm Zakładowych wymienionych w „Wykazie aktualnych, obowiązkowych Norm Zakładowych PGNiG”.

W firmie duże znaczenie przykładają się do norm, stąd też z uwagą wysłuchano wykładu Prezesa PKN dra inż. Tomasza Schweitzera nt. „Normalizacja – od zakładowej do międzynarodowej”. Wykładowca poinformował, że o pierwszych normach zakładowych, tzw. normalien, można mówić od 1908 r., kiedy to Werner von Siemens wprowadził je w swoich zakładach. Przykład ten szybko rozprzestrzenił się w innych fabrykach niemieckich. W jednej z tych

fabryk „Loewe” - tak postrzegano rolę norm zakładowych: „Normalien są częściami konstrukcyjnymi, które mogą być stosowane wszędzie, w każdej fabryce, częściami, które mogą być wytwarzane jako zamiennie, z określonego materiału i które mogą być kupione w specjalnej fabryce za cenę tak niską, o której czyjaś inna fabryka nigdy nie mogłaby nawet pomarzyć”. Obecnie normy zakładowe także są stosowane, w przeważającej liczbie przypadków służą wewnętrznemu funkcjonowaniu przedsiębiorstwa i mają wpływ na efektywność organizacji. We współczesnych, nowoczesnych firmach także można określić zyski ze stosowania norm. Są to m.in.: interoperacyjność systemów, jakość, niezawodność, oszczędność itp.

W spotkaniu podjęto także temat: „Implementacja do PGNiG SA normalizacji branżowej ujętej w Standardach Technicznych Izby Gospodarczej Gazownictwa”.

W drugim dniu spotkania skoncentrowano się m.in. na analizie uwag zgłoszonych do następujących standardów:

- ST-IGG-0502:2010 Instalacje redukcji ciśnienia i/lub pomiaru gazu na przyłączach. Wymagania w zakresie projektowania, budowy oraz przekazania do użytkowania
- ST-IGG-0503:2011 Stacje gazowe w przesyle i dystrybucji dla ciśnień wejściowych do 10 MPa włącznie oraz instalacje redukcji ciśnienia i/lub pomiaru gazu na przyłączach. Wymagania w zakresie obsługi

Prawie całodniowa dyskusja nad ww. standardami zakończyła się w kolejnym dniu przyjęciem Uchwał MKN dotyczących Rekomendacji dla Zarządu Spółki PGNiG SA.

Kolejnym tematem spotkania była „Aktywna współpraca PGNiG z KT PKN”.

Firma może się wykazać współpracą z następującymi komitetami technicznymi:

- KT 31 ds. Górnictwa Nafty i Gazu
- KT 277 ds. Gazownictwa
- KT 140 ds. Rur, Kształtek i Armatury z Tworzyw Sztucznych realizowaną poprzez umowę z Instytutem Nafty i Gazu oraz umowę nt. współfinansowania zawartą z Instytutem Inżynierii Materiałów Polimerowych i Barwników w Toruniu.

O przywiązywaniu należytej uwagi w firmie do normalizacji świadczy także przeprowadzone w trakcie spotkania „Szkolenie nt. realizacji działalności nor-

malizacyjnej PGNiG SA na szczeblu krajowym i międzynarodowym w obszarach górnictwa nafty i gazu oraz gazownictwa”.

Zaangażowanie w prace normalizacyjne firm z sektora gazowniczego jest niezbędne, ale też przynosi wymierne korzyści. Każda inwestycja, modernizacja musi być kompatybilna zarówno z istniejącym systemem gazowniczym, jak też między sobą. Taką kompatybilność mogą zapewnić Polskie Normy, a w razie potrzeby normy zakładowe oraz branżowe.

Opracowanie B.K.

Powoływanie się na normy w przepisach – warsztaty PKN

19 grudnia 2011 r. w siedzibie PKN odbyły się warsztaty „Powoływanie się na normy w przepisach”. Były one przeznaczone dla przedstawicieli departamentów prawnych, departamentów wykorzystujących normy w legislacji oraz pracowników merytorycznie opracowujących teksty aktów prawnych.

Celem warsztatów było przekazanie informacji o poprawnym sposobie powoływania norm w przepisach. Kwestie te uczestnikom szkolenia starali się przybliżyć: Tomasz Schweitzer, Prezes PKN; Jolanta Kochańska, Zastępca Prezesa ds. Normalizacji oraz Jerzy Krawiec, Zastępca Prezesa ds. Informatyzacji i Logistyki.

Szkolenie otworzył Tomasz Schweitzer, który w swoim wystąpieniu poinformował zebranych o zasadach i funkcjonowaniu systemu normalizacyjnego. Jolanta Kochańska natomiast skupiła się na regułach

opracowywania prac normalizacyjnych, a Jerzy Krawiec przedstawił prawidłowe i niepoprawne przykłady powoływania się na normy w przepisach.

Jest to już druga edycja tego typu warsztatów, cieszą się one dużym zainteresowaniem. Popularność takich szkoleń jest zrozumiała, ponieważ relacje między normami a przepisami prawnymi od dawna budzą wiele wątpliwości. Normalizacja jest dziedziną specyficzną, a jej zasady nie są powszechnie znane, więc tego typu warsztaty najprawdopodobniej będą stałą pozycją w ofercie szkoleniowej PKN.

Opracowanie J.S.

Szkolenie dla Sekretarzy i Konsultantów KT

12 grudnia 2011 roku Polski Komitet Normalizacyjny zorganizował szkolenie dla Sekretarzy i Konsultantów KT. Szkolenie miało na celu zapoznanie ze zmianami w strukturze i organizacji pionu normalizacyjnego PKN oraz komitetów technicznych. Prelegentami byli: Jolanta Kochańska - Zastępca Prezesa ds. Normalizacji, Anna Korab - dyrektor Wydziału Koordynacji PKN, Zbigniew Garwoliński - dyrektor Wydziału Metodyki PKN, Joanna Roguszka - kierownik Sektora Logistyki, Transportu i Pakowania PKN.

W swoim wystąpieniu Anna Korab mówiła o nowym podejściu do organów technicznych (OT) PKN oraz o ich organizacji i trybie pracy. Krótko przedstawiła zmiany w przepisach wewnętrznych PKN i przystąpiła do szczegółowej charakterystyki nowo powołanych i istniejących organów technicznych przy PKN. Rodzaje organów technicznych to:

- Rada Sektorowa - RS (*nowy*)
- Komitet Techniczny - KT
- Komitet Zadaniowy - KZ (*nowy*)
- Grupa Robocza - GR (*dawniej Podkomitet*)
- Grupa Projektowa - GP (*dawniej grupa robocza*)
- Grupa Zadaniowa - GZ (*nowy w RS*)

Prelegentka poinformowała również zebranych, jakie zadania mają osoby pełniące funkcje przewodniczących KT, sekretarzy KT i konsultantów KT. Kończąc swoją wypowiedź, wspomniała o planowanych zmianach, m.in.: wdrożeniu nowego systemu informatycznego PZN będącego połączeniem aktualnego ZSI NORMA i Modułu KT oraz przygotowywanej procedurze odwoławczej od decyzji OT.

O tym, jak w praktyce mają być zastosowane nowe założenia mówili kolejni prelegenci. Zbigniew Garwoliński w swoim wystąpieniu „Postępowanie KT/KZ z projektami norm i innych dokumentów normalizacyjnych” wyjaśnił, jakie działania muszą być podjęte w przypadku opracowywania projektów roboczych na poszczególnych etapach procedur normalizacyjnych. Joanna Roguszka przypomniała uczestnikom

szkolenia aspekty pracy w module KT – system e-KT, ilustrując swoją prezentację przykładami wykonania konkretnych zadań w module KT.

Na zakończenie Jolanta Kochańska przedstawiła prezentację pt. „Plan działania KT jako podstawowy dokument przy KT/KZ”. Poinformowała, że opracowanie dokumentu - *Plan działania Komitetu Technicznego (PD KT)/Komitetu Zadaniowego (PD KZ)* jest nowym rozwiązaniem w PKN, które ma przybliżyć zainteresowanym cele i strategię działania KT/ KZ w kontekście ważnych, biznesowych, technologicznych, środowiskowych i społecznych prognoz w dziedzinie, którą zajmuje się KT/KZ. Podkreśliła, że PKN, wprowadzając wszystkie zmiany, stara się dostosować swoje działania do sprawdzonych zasad europejskiej normalizacji. W swoim wystąpieniu omówiła, czym jest biznesplan i jaki jest cel opracowania planu działania KT/KZ, a mianowicie:

- dostarczenie członkom KT/KZ i innym zainteresowanym podmiotom analizy rynku i trendów;
- wyjaśnienie powiązania bieżących prac normalizacyjnych KT/KZ z rynkiem i prognozami;
- wyznaczenie obszarów priorytetowych, umożliwiających właściwe planowanie prac KT/KZ;
- uzyskanie środków finansowych niezbędnych do realizacji planowanych prac;
- promocja działalności KT/KZ wśród środowisk zainteresowanych daną tematyką;
- promocja czynnego uczestnictwa w pracach KT/KZ.

Przygotowywanie Planów działań KT/KZ, inaczej mówiąc biznesplanów, to nieodłączny element pracy organów technicznych w europejskich i międzynarodowych organizacjach normalizacyjnych.

Dyskusja, która nastąpiła po prezentacjach była bardzo ożywiona. Najwięcej emocji wzbudziły: zmiana zasad funkcjonowania KT i zakresu obowiązków przewodniczącego i sekretarza KT oraz kwestie finansowe.

Szkolenia tego typu pozwalają na przekazanie aktywnie działającym sekretarzom KT/KZ wiedzy na temat aktualnych zmian w przepisach wewnętrznych PKN, co pozwala na szybkie ich wdrożenie do bieżącej pracy Sekretarzy.

Opracowanie J.S.

Jolanta Kocharńska

Rada Sektorowa - więcej uprawnień, więcej odpowiedzialności

Z dniem 10 listopada 2011 r. weszło w życie Zarządzenie Nr 60/2011 Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego w sprawie Organów Technicznych powoływanych przez Prezesa PKN, podstawy ich powoływania oraz zasad powoływania członków i osób funkcyjnych w tych organach. Tym samym w Polskim Komitecie Normalizacyjnym została stworzona możliwość powoływania obok Komitetów Technicznych także innych organów technicznych. Jednym z nich jest Rada Sektorowa (RS).

Co to jest Rada Sektorowa?

Rada Sektorowa koordynuje, organizuje i opiniuje działania w zakresie tematyki danego Sektora. Prezes PKN powołuje Radę Sektorową w każdym Sektorze WPN na czas nieokreślony wraz z ustaleniem jej zakresu współpracy europejskiej i międzynarodowej. Szczegółowy opis postępowania przy powoływaniu Rady Sektorowej zawiera procedura SZJ Z2-P3 *Zasady powoływania Organów Technicznych PKN, ich członków oraz osób funkcyjnych*. Powołanie RS daje możliwość podejmowania przez samych zainteresowanych decyzji w wielu kwestiach normalizacyjnych i organizacyjnych oraz wychodzi naprzeciw postulatom zgłaszanym przez przewodniczących KT na różnych spotkaniach z kierownictwem PKN.

Rada Sektorowa powoływana jest, gdy w ramach Sektora WPN działają nie mniej niż 3 KT/KZ. W przypadku braku RS, jej obowiązki, w tym zarządzanie tematyką sektora, przejmuje Kierownik Sektora WPN. RS zostały powołane w następujących sektorach:

- Sektor Elektroniki
- Sektor Budownictwa i Konstrukcji Budowlanych
- Sektor Chemii
- Sektor Elektryki
- Sektor Elektrotechniki
- Sektor Górnictwa
- Sektor Hutnictwa
- Sektor Produktów Powszechnego Użytku
- Sektor Logistyki, Transportu, Pakowania

- Sektor Maszyn i Inżynierii
- Sektor Obronności i Bezpieczeństwa Powszechnego
- Sektor Zagadnień Podstawowych i Systemów Zarządzania
- Sektor Żywności, Rolnictwa i Leśnictwa
- Sektor Techniki Informacyjnej i Komunikacji
- Sektor Zdrowia, Środowiska i Medycyny

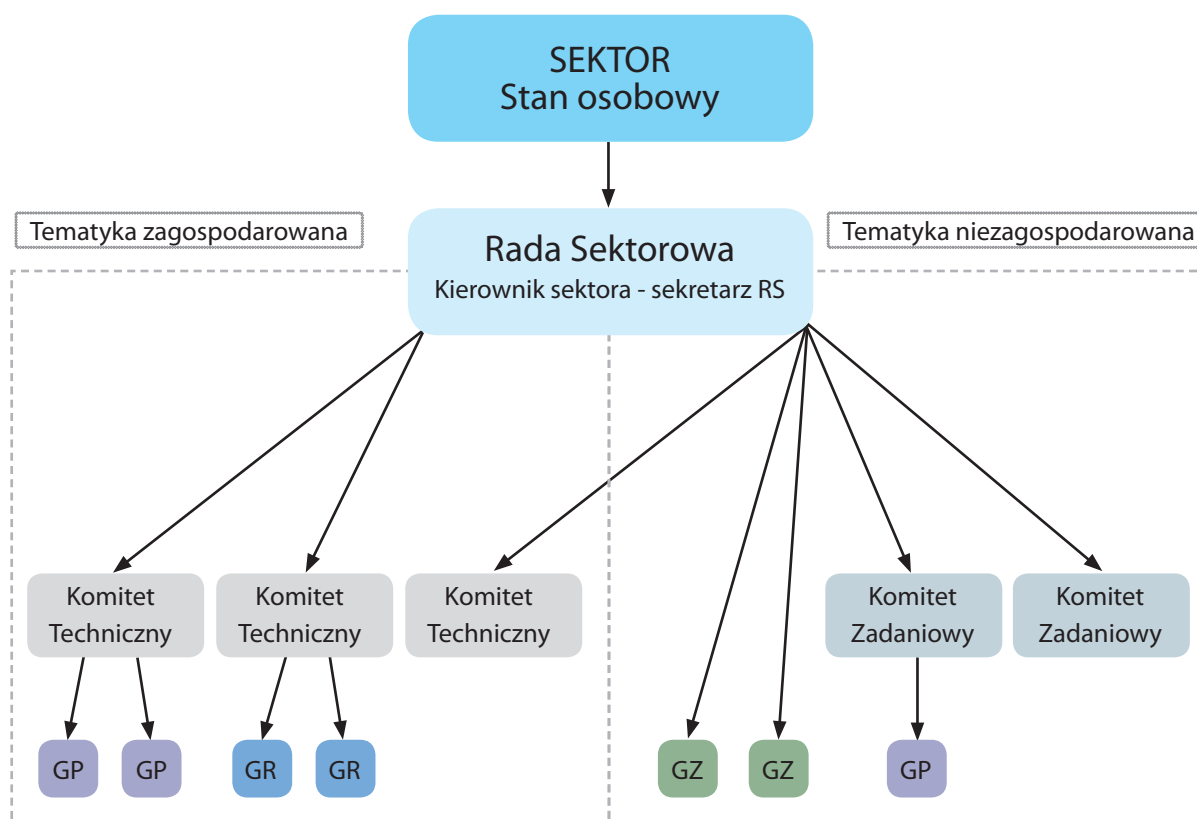
W Sektorze Nanotechnologii i Innowacji oraz Sektorze Usług nie zostały powołane Rady Sektorowe z uwagi na niewystarczającą liczbę istniejących KT w tych sektorach.

Jaki jest skład Rady Sektorowej?

W skład Rady Sektorowej wchodzi przewodniczący Komitetów Technicznych i Komitetów Zadaniowych danego Sektora WPN. Każdorazowe powołanie przewodniczącego KT lub KZ skutkuje jednoczesnym powołaniem go do odpowiedniej Rady Sektorowej i odwrotnie - każde odwołanie przewodniczącego KT lub KZ skutkuje jednoczesnym odwołaniem go z Rady Sektorowej. Przewodniczący KT i KZ reprezentują w RS m.in. stanowisko i interesy komitetu. Każda Rada Sektorowa wybiera swojego przewodniczącego. Odbywa się to na pierwszym posiedzeniu RS zwołanym przez Kierownika Sektora WPN. Zaleca się przeprowadzenie wyboru przewodniczącego RS co 4 lata. Sekretarzem RS jest Kierownik Sektora WPN. Wydział Prac Normalizacyjnych planuje w grudniu 2011 r. i styczniu 2012 r. zorganizowanie pierwszych posiedzeń Rad Sektorowych, na których zostaną przedstawione wszystkie niezbędne informacje oraz zostaną przeprowadzone wybory przewodniczących RS. Zatem w skład Rady Sektorowej wchodzi:

- przewodniczący RS;
- sekretarz RS – Kierownik Sektora WPN;
- przewodniczący KT/KZ danego sektora - członkowie RS.

Rada Sektorowa może zapraszać do współpracy oraz na posiedzenia osoby spoza składu RS (dodatkowo zapraszani eksperci z KT/KZ, specjaliści z tematyki niezagospodarowanej oraz zainteresowani członkowie Rady Normalizacyjnej).

Jakie są zadania Rady Sektorowej?

Szczegółowe zadania Rad Sektorowych zawiera procedura Systemu Zarządzania Jakością w PKN Z2-P1 *Organizacja i zadania Organów Technicznych powoływanych w PKN*. Rada Sektorowa realizuje następujące zadania:

- przydzielanie tematyki Sektora WPN dla KT i KZ, w tym określanie zakresu współpracy europejskiej i międzynarodowej;
- występowanie do Zastępcy Prezesa ds. Normalizacji z inicjatywą powołania/odwołania KZ i KT, dzielenia lub łączenia KT oraz przekształcenia KZ w KT;
- powoływanie i odwoływanie Grup Zadaniowych;
- opiniowanie Planu działania KT/KZ i przekazywanie do Zastępcy Prezesa ds. Normalizacji do zatwierdzenia;
- opiniowanie i akceptacja KNT – gdy brak KT/KZ, podejmowanie decyzji o podjęciu lub wstrzymaniu prac (standstill);
- współpraca z organizacjami zainteresowanymi w obszarze tematyki niezagospodarowanej;
- koordynacja zadań KT/KZ Sektora w zakresie zagadnień horyzontalnych.

Rada Sektorowa przyjmuje tematykę przydzieloną Sektorowi WPN przez Zastępcę Prezesa ds. Normalizacji, a następnie dokonuje podziału tematyki między KT i KZ zgodnie z zasadą:

- tematykę objętą zakresem działania KT (zagospodarowaną oraz nową) przydziela właściwemu KT;
- tematykę nową, nieobjętą zakresem żadnego KT przydziela istniejącemu KT, wnioskuje o powołanie KZ w celu realizacji danego tematu lub przekazuje do KZ, wnioskuje o przekształcenie go w KT; może również wnioskować o powołanie nowego KT;
- pozostawia tematykę w zakresie Rady Sektorowej – jeżeli brak zainteresowanych.

W zakresie tematyki, dla której brak odpowiedniego organu technicznego w danym zakresie tematycznym sektora Rada Sektorowa może:

- opiniować dokumenty i wyznaczać ekspertów do prac organów międzynarodowych i europejskich organizacji normalizacyjnych - dla nowej tematyki;
- przeprowadzać przegląd aktualności oraz interpretować postanowienia PN i innych dokumentów normalizacyjnych - dla starej tematyki.

WAŻNE - Od chwili powołania KZ i KT są niezależne od Rady Sektorowej. RS nie podejmuje decyzji w sprawach wewnętrznych danego KT/KZ, może natomiast, na wniosek KT/KZ, organizować współpracę między Komitetami Technicznymi/Komitetami Zadaniowymi.

Jak pracuje Rada Sektorowa?

Rada Sektorowa pracuje w zależności od potrzeb: za pomocą aplikacji internetowej e-KT, na posiedzeniach lub korespondencyjnie. Posiedzenia zwołuje przewodniczący RS z własnej inicjatywy lub na wniosek członka RS. Rada Sektorowa może tworzyć Grupy Zadaniowe (GZ) do opracowania określonego zadania normalizacyjnego.

Wszystkie decyzje i uchwały RS są podejmowane zwykłą większością głosów. Wyniki głosowania są jawne, z wyjątkiem głosowania w ramach wyborów przewodniczącego RS. Prawo głosowania mają wszyscy członkowie RS. Rada Sektorowa może zapraszać do współpracy oraz na posiedzenia RS osoby spoza składu RS (dodatkowo zapraszani eksperci z KT/KZ, specjaliści z tematyki niezagospodarowanej oraz zainteresowani członkowie Rady Normalizacyjnej). Organizacje zaproszone przez RS do współpracy nie mają prawa głosu w ramach głosowań RS.

Uchwały w sprawie norm i innych dokumentów normalizacyjnych będą podejmowane zgodnie z zasadami konsensu. Całość dokumentacji dotyczącej projektów norm/innych dokumentów normalizacyjnych będzie przechowywana w formie elektronicznej w e-KT.

Podsumowanie

Nowe ciało techniczne w PKN, jakim jest Rada Sektorowa, może mieć duży wpływ na rozwój normalizacji krajowej, szczególnie w dziedzinach, które obecnie zaczynają rozwijać się na arenie międzynarodowej lub europejskiej, natomiast u nas w kraju nie ma inicjatyw w tym zakresie. Jest to oczywiście uzależnione od stopnia zaangażowania członków Rady Sektorowej, jak również od współpracy Rady z potencjalnymi zainteresowanymi. Rada Sektorowa będzie spełniać także dużą rolę w planach strategicznych Komitetów Technicznych i Zadaniowych poprzez opiniowanie ich planów działania. Działalność RS dopiero się rozpoczyna - o wnioski i analizy można się pokusić minimum po roku ich funkcjonowania.

Co nowego w Sektorach PKN

Sektory PKN

Sektory - komórki organizacyjne realizujące zadania merytoryczne PKN, wydzielone w ramach Wydziału Prac Normalizacyjnych.

Sektor Hutnictwa

Współpraca Sektora Hutnictwa z Hutniczą Izbą Przemysłowo-Handlową w zakresie normalizacji wyrobów stalowych

W poprzednim roku 20-lecie swego istnienia obchodziła Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa (HIPH). Izba stanowi obecnie jedyną zorganizowaną reprezentację przemysłu stalowego w Polsce, pełniąc rolę pomostu pomiędzy podmiotami członkowskimi a rzą-

dem i władzami regionalnymi. Wśród najważniejszych obecnie zadań Izby jest wspieranie dalszego przekształcania hutnictwa z branży zorientowanej na ilość wyprodukowanej stali w kierunku sektora bazującego na wartości dodanej i opłacalności.

Hutnicza Izba Przemysłowo-Handlowa działa również na rzecz polskiej normalizacji. Przedstawiciel HIPH w osobie wiceprezesa Kazimierza Kowalskiego jest członkiem Komisji Koordynacyjnej (COCOR) Europejskiego Komitetu ds. Normalizacji Żelaza i Stali (ECISS). Uczestniczy w posiedzeniach organu zarządczego ECISS, reprezentując polskie stanowisko w kluczowych sprawach dotyczących normalizacji w hutnictwie, wypracowane w ramach komitetów technicznych (KT) działających w Sektorze Hutnictwa

PKN: KT 123 ds. Badań Własności Metali, KT 126 ds. Rur Stalowych, KT 127 ds. Surowców Hutniczych i Stali, KT 145 ds. Stali Jakościowych i Specjalnych, KT 146 ds. Kształtowników Stalowych i KT 153 ds. Stalowych Blach Cienkich. Projekty Norm Europejskich z zakresu wyrobów stalowych każdorazowo są opiniowane w HIPH w ramach ankiety adresowanej.

Ponadto HIPH aktywnie promuje polską normalizację z zakresu hutnictwa. W konferencjach branżowych organizowanych przez Izbę uczestniczą pracownicy Sektora Hutnictwa i członkowie KT z nim współpracujący, prezentując system normalizacji w Polsce oraz najnowsze zagadnienia ujęte w Normach Europejskich z zakresu hutnictwa żelaza i stali.

Sektor Elektrotechniki

Polscy specjaliści uczestniczą w pracach europejskich i międzynarodowych organizacji normalizacyjnych

- **Grzegorz Grzegorzycza** z ENERGOPOMIAR-ELEKTRYKA Sp. z o.o. – został nominowany do Smart Grid Coordination Group (SG-CG), przyjętej do zespołu pracującego nad projektem „Functional Architecture & Information Architecture”. Pierwsze spotkanie SG-CG było poświęcone normom z zakresu sieci inteligentnych.
- **Wiesław Mokański** - reprezentant Tele-Foniki Kable Sp. z o.o. S.K.A. w KT 53 uczestniczył w 49. posiedzeniu CLC/TC 20 „Electric cables” oraz w posiedzeniu WG 09 „Cables for use by electricity supply companies”.
- **Stanisław J. Słowikowski**, przewodniczący KT 303 brał intensywny udział w pracach MT 22 działającej w ramach IEC/TC 10 „Fluids for electrotechnical application”. Zajmuje się ona opracowaniem nowej edycji przyszłej prPN-prEN 60422 *Mineralne oleje elektroizolacyjne w urządzeniach elektrycznych – Zalecenia dotyczące nadzoru i konserwacji*. Niniejsza norma jest bardzo istotna dla wszystkich przedsiębiorstw energetycznych i innych użytkowników olejowych transformatorów energetycznych. Do projektu normy KT 303 wnosił liczne uwagi, z których znaczna część została zaakceptowana na szczeblu międzynarodowym.

Informacja:

W tempie „ekspresowym” wprowadzono do zbioru PN normę: *PN-EN ISO 50001:2011 Systemy zarządzania energią – Wymagania i zalecenia użytkownika (oryg.)*

Sektor Budownictwa i Konstrukcji Budowlanych

Zmiany umiejscowienia sekretariatów KT

W wyniku rozwiązania z Centralnym Ośrodkiem Badawczo-Rozwojowym Przemysłu Izolacji Budowlanej IZOLACJA w Katowicach umów o prowadzenie sekretariatów KT 211 i 214, Sektor Budownictwa i Konstrukcji Budowlanych (SBD) przejął prowadzenie tych sekretariatów.

Ponieważ w przypadku obu komitetów odwołano również reprezentantów IZOLACJI, którzy pełnili jednocześnie funkcje przewodniczących, Prezes PKN upoważnił do pełnienia obowiązków przewodniczącego KT 211 dra inż. Roberta Geryło oraz w KT 214 dr inż. Barbarę Francke. Aktualnie są przeprowadzane wybory nowych przewodniczących w obu tych KT. Obecnie na 31 komitetów technicznych działających w ramach Sektora Budownictwa i Konstrukcji Budowlanych, 19 sekretariatów prowadzi SBD.

SBD rozpoczął współpracę z europejskim komitetem *CEN/TC 390 Criteria for design, performance, test methods and maintenance of roof gardens*. Komitet ten zajmuje się nową, dość prężnie rozwijającą się tematyką związaną z projektowaniem, badaniem i utrzymaniem ogrodów dachowych (tzw. stropów odwróconych). Jednak CEN/TC 390 nie ma jeszcze większego dorobku w zakresie projektów i norm, i tak naprawdę nie wiadomo, w którym kierunku pójdą jego prace, komitet ten przypisano więc do KT 234 ds. Elementów do Pokryć Dachowych. Natomiast jeżeli zacznie tu dominować bardzo istotna dla konstrukcji tych ogrodów tematyka hydroizolacji, rozważamy przesunięcie tematyki do KT 214 ds. Wyrobów Bitumicznych i Polimerowych do Izolacji Wodochronnych w Budownictwie.

Sektor Elektryki

Nowe kierunki działania w normalizacji

- KT 61 ds. Elektrycznego Wyposażenia Trakcyjnego uczestniczył w opracowaniu Normy Europejskiej EN 61851-1:2011 dotyczącej systemów przewodowego ładowania pojazdów elektrycznych, zakończonym uznaniem EN za Polska Normę - PN-EN 61851-1:2011 *System przewodowego ładowania pojazdów elektrycznych – Część 1: Wymagania ogólne (oryg.)*.

Norma EN 61851-1:2011 została opracowana w Komitecie Technicznym CLC/TC 69X Electrical systems for electric road vehicles (reaktywowanym w 2011 roku) i zwróconym dla IEC/TC 69. Norma jest odpowiedzią na Mandat M/468 dotyczący ładowania pojazdów elektrycznych i ustala wspólne wymagania europejskie w zakresie pojazdów elektrycznych.

Powyższa norma jest uwzględniona w raporcie „Standardization for road vehicles and associated infrastructure” wspólnej grupy CEN-CENELEC „Focus Group on European Electro-Mobility”.

- KT 62 ds. Sprzętu Elektroinstalacyjnego wystąpił z inicjatywą nowelizacji normy własnej PN-E-93151 *Łączniki do stałych instalacji elektrycznych domowych i podobnych - Łączniki ściennie do 16 A, 250 V - Główne wymiary* i zwrócił się do CENELEC o przeprowadzenie Procedurą Vilamoura notyfikacji zaplanowanego tematu normalizacyjnego.

Powyższa inicjatywa notyfikacji tematu nie była dotąd stosowana w krajowej działalności normalizacyjnej w sektorze elektryki.

*Na podstawie informacji kierowników sektorów PKN
oprac. B.K.*

Przemysław Hruszka

Posiedzenie plenarne CEN/TC 165 w Warszawie

W listopadzie 2011 r. w siedzibie PKN, po raz pierwszy w Warszawie, odbyło się 45. Posiedzenie Plenarne CEN/TC 165 „Kanalizacja” („Wastewater Engineering”). Gospodarzem posiedzenia był KT 278 ds. Wodociągów i Kanalizacji, który jest komitetem zwierciadlanym dla CEN/TC 165. Rolę organizatora pełniło Polskie Stowarzyszenie Producentów Rur i Kształtek z Tworzyw Sztucznych (PRiK), a sponsorami oprócz organizatora była firma HOBAS SYSTEM Polska Sp z o.o. oraz Instytut Techniki Budowlanej (ITB).

Posiedzeniu przewodniczyli: Werner Kristeller przewodniczący CEN/TC 165 oraz sekretarz tego komitetu Hans-Jochen Kropf z DIN, który prowadzi sekretariat CEN/TC 165. W posiedzeniu uczestniczyli delegaci 9 krajowych jednostek normalizacyjnych – członków CEN. PKN był reprezentowany przez autora niniejszej informacji. Ponadto w charakterze obserwatorów w posiedzeniu uczestniczyli: Jerzy Eymontt, przewodniczący KT 278, Łukasz Rajzman, reprezentant firmy HOBAS SYSTEM Polska Sp z o.o. w KT 278 oraz Monika Lipska z ITB.

Obrady, jak nakazuje tradycja w tym Komitecie, prowadzone były w j. angielskim, francuskim i niemieckim z równoczesnym tłumaczeniem na każdy z tych języków. Dyskutowano nad wynikami okresowego przeglądu norm. Postanowiono respektować wyniki ankiety korespondencyjnej przeprowadzonej wśród członków CEN i nie głosować nad potwierdzeniem, wycofaniem lub zmianą poszczególnych norm na posiedzeniu Komitetu. W wyniku tego podjęto jedną uchwałę o potwierdzeniu 24 Norm Europejskich na kolejne 5 lat. Następnie podjęto uchwały o nowelizacji wieloczęściowej normy: EN 1253-1:2003, EN 1253-2:2003 oraz EN 1253-3:1999 dotyczącej wpuśców podłogowych i dachowych. Z kolei rozwinęła się długa dyskusja nad trudnościami z akceptacją wieloczęściowej znowelizowanej normy EN 295 dotyczącej systemu kanalizacji zewnętrznej z kamionki jako normy zharmonizowanej. Zaakceptowana została jedynie EN 295-3, a pozostałe części czekają już od 6 miesięcy

na akceptację, bez której nie mogą być skierowane do formalnego głosowania w CEN. Postanowiono wprowadzić do porządku obrad następnego posiedzenia plenarnego specjalny punkt dotyczący współpracy CEN/TC 165 z konsultantem CEN, a tym samym skłonić go do przybycia na posiedzenie. Podjęto także uchwałę, aby wieloczęściową normę EN 295 traktować jako pakiet współzależnych Norm Europejskich z jedną datą wycofania i zastąpienia przez normy znowelizowane.

Kolejna podjęta uchwała dotyczyła ustanowienia potencjalnego, przyszłego punktu prac normalizacyjnych obejmującego nowelizację normy EN 15885:2010 dotyczącej klasyfikacji i właściwości technik renowacyjnych kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Ważną uchwałą było także zobligowanie Grupy Roboczej 22 do przygotowania wstępnej propozycji zakresu projektu badawczego „Projektowanie naprawy i renowacji kanalizacji deszczowej i sanitarnej”. Podjęto także uchwałę o rozpoczęciu formalnego głosowania nad znowelizowaną normą prEN 13508-1 rev dotyczącą badania i oceny systemu kanalizacji deszczowej i sanitarnej poza konstrukcjami budynków. W kolejnej uchwale wybrano Andrew Walla na przewodniczącego Grupy Roboczej 40 „Oczyszczalnie ścieków”.

Następne posiedzenie odbędzie się w dniach 24 - 25 kwietnia 2012 r., prawdopodobnie w Hiszpanii.

Pod względem organizacyjnym posiedzenie przebiegało bez zarzutu, o czym świadczy podziękowanie, które przewodniczący CEN/TC 165 wystosował do organizatorów posiedzenia.

Po posiedzenia nasuwa się jedna uwaga – CEN/TC 165 pracuje nad licznymi normami z zakresu kanalizacji, które następnie przyjmowane są jako Polskie Normy. Wielka szkoda, że w skład KT 278 nie wchodzi żadne przedsiębiorstwo wodociągowe ani organizacja zrzeszająca takie przedsiębiorstwa. Tym samym branża ta pozbawia się jakiegokolwiek wpływu na kształt Polskich Norm ze swojej dziedziny.

Przemysław Hruszka jest reprezentantem Polskiego Stowarzyszenia Producentów Rur i Kształtek z Tworzyw Sztucznych w KT 278 PKN

Adam Rozbiewski, Zbigniew Górski

Metody badawcze dla wyznaczania średnicy zagęszczania wibratorów pogrązalnych do betonu

Wibratory pogrążalne należą do grupy urządzeń przeznaczonych do zagęszczania mieszanki betonowej. Zanurzone w mieszance betonowej przekazują jej bezpośrednio drgania, powodując zagęszczenie. Zjawisko zagęszczania wyjaśnia się w ten sposób, że w wyniku wibracji następuje zmniejszenie tarcia wewnętrznego i szybkie wzajemne przemieszczanie się cząstek mieszanki betonowej. Poszczególne ziarna ześlizgują się po sobie i opadając pod wpływem siły grawitacji, wypierają częściowo zawarte w mieszance powietrze i wodę. Zagęszczenie mieszanki skutkuje zwiększeniem wytrzymałości betonu po okresie jego dojrzewania. Dla skutecznego zagęszczania mieszanki betonowej za pomocą wibratorów pogrążalnych przy realizacji różnych konstrukcji betonowych, istotny jest ich dobór w aspekcie siły wymuszającej, częstotliwości i amplitudy drgań.

Istnieje wiele rozwiązań konstrukcyjnych wibratorów pogrążalnych związanych z rodzajem wzbudnika drgań, stosowanymi napędami oraz ww. parametrami konstrukcyjnymi (patrz norma ISO 16851-1).

Na rysunku 1 pokazano przykładowy wibrator pogrążalny z silnikiem elektrycznym wbudowanym w buławę i mimośrodowym wzbudnikiem drgań. Średnica zagęszczania, definiowana jako średnica walca utworzonego przez zagęszczoną mieszankę betonową podczas jednego zanurzenia wibratora

w czasie 20 s, może być przyjęta jako wskaźnik efektywności działania wibratora.

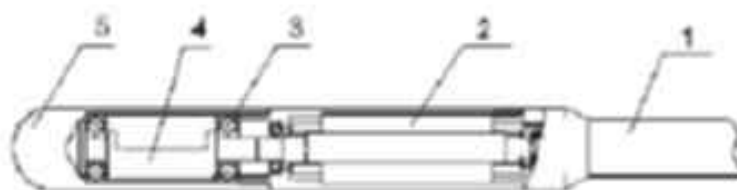
Wyznacza ona kolejne położenia wibratora w procesie zagęszczania. Prawidłowe wyznaczenie średnicy zagęszczania umożliwia osiągnięcie optymalnej wydajności wibratora.

Średnica zagęszczania wibratora jest parametrem umownym, zależy bowiem nie tylko od podstawowych parametrów wibratora, tj. siły wymuszającej, częstotliwości i amplitudy drgań, ale również od charakterystyki mieszanki betonowej, w tym głównie jej konsystencji, która z kolei zależy od zawartości wody, ilości cementu, piasku, domieszek i dodatków oraz rodzaju zastosowanego kruszywa (żwir, kruszywo łamane).

Wibratory pogrążalne stosowane są głównie do zagęszczania mieszanek betonowych o konsystencjach półciekłych i plastycznych (klasy konsystencji od S1 do S5 wg PN-EN 206-1).

Ze względu na zależność średnicy zagęszczania od rodzaju mieszanki betonowej, badania ww. parametru prowadzono na wytypowanej mieszance wzorcowej, odpowiadającej wymaganiom podanym w p. 2 niniejszego artykułu. Należy zaznaczyć, że mieszanki o podobnej charakterystyce są często stosowane w wykonawstwie obiektów betonowych w technologii monolitycznej.

Z uwagi na ważność prawidłowego określenia średnicy zagęszczania, w Komitecie Technicznym

Objaśnienia

- 1 - Zasilający przewód elektryczny
- 2 - Silnik elektryczny
- 3 - Łożysko

- 4 - Niewyważona masa mimośrodowa
- 5 - Obudowa

Rysunek 1. Wibrator pogrążalny z silnikiem elektrycznym wbudowanym w buławę

ISO/TC 195 „Maszyny i urządzenia budowlane”, rozpoczęto opracowywanie metod wyznaczania ww. parametru. Prace te były prowadzone w Instytucie Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego (IMBiGS) w Warszawie we współpracy z Japan Construction Mechanization Association (JCMA) reprezentowanym przez ekspertów Takayoshi Omura i Mitsuo Onodera. Metody wyznaczania średnicy zagęszczania dla wibratorów pogrążalnych nie były dotychczas publikowane w literaturze technicznej i ich opracowanie ma charakter nowatorski. Opisane metody badań zostały przedstawione w Projekcie Raportu Technicznego ISO/DTR 13030 (bibl.1).

Ogólne warunki wykonania testów

W celu wykonania testów dla określenia średnicy zagęszczania winny być spełnione następujące wymagania:

1. Przygotowana mieszanka betonowa powinna być zaprojektowana przy następujących założeniach: żwir o granulacji do 20 mm, opad stożka 80 ± 20 mm, wytrzymałość na ściskanie 25 ± 5 N/mm² i zawartość powietrza $4,5 \pm 1,5$ %.
2. Badania mogą być przeprowadzone z użyciem zbiornika na mieszankę betonową, lub na budowie. Skrzynia winna mieć kształt prostokąta o podstawie kwadratowej. Wymiar boku kwadratu powinien wynosić 20 średnic buławy wibratora lub dwie spodziewane średnice zagęszczania (wybrać większy wymiar). W przypadku określania średnicy zagęszczania na placu budowy minimalne wymiary elementów budowlanych powinny odpowiadać ww. wymiarom zbiornika.
3. Wysokość skrzyni powinna być tak dobrana, aby koniec buławy wibratora znajdował się co najmniej 50 mm nad dnem skrzyni, a buława była zanurzona do połowy wysokości.
4. Ściany boczne skrzyni powinny być wyłożone wełną mineralną o grubości 50 mm, a dno gumą o grubości 10 mm.
5. Buława wibratora winna być zanurzona w mieszance betonowej na czas 20 s.
6. Czujnik winien być zamocowany do buławy jak na rysunku 2.

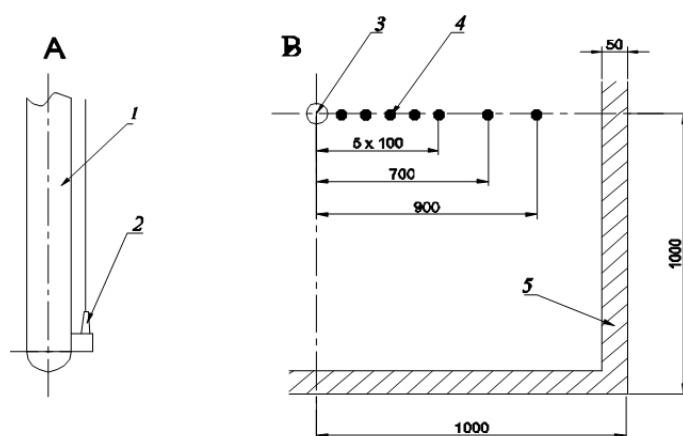
Opis przyjętych metod wyznaczania średnicy zagęszczania

Wynikiem prowadzonych prac było zaproponowanie trzech metod badawczych: dwie metody techniczne A i B i jedną uproszczoną, zgrubną C:

- Metoda A – polegająca na pomiarze przyspieszenia drgań mieszanki betonowej w różnych odległościach od osi wibratora, dająca najbardziej wiarygodne wyniki;
- Metoda B – polegająca na badaniu wytrzymałości na ściskanie próbek betonowych pobranych w różnych odległościach od wibratora;
- Metoda C – uproszczona, zgrubna, tzw. metoda fotograficzna.

Metoda A – pomiar przyspieszenia drgań mieszanki betonowej w różnych odległościach od osi wibratora

Metoda ta polega na umieszczeniu w mieszance betonowej czujników przyspieszeń i wyznaczeniu w określonej odległości od wibratora przyspieszeń drgań tej mieszanki.

Objaśnienia

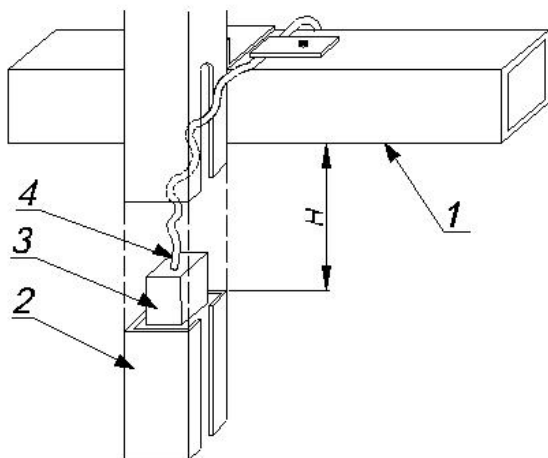
- 1 - Buława
- 2 - Czujnik przyspieszeń
- 3 - Wibrator
- 4 - Położenie czujników przyspieszeń w mieszance betonowej
- 5 - Wykładzina ścian zbiornika z wełny mineralnej

Uwaga: Przykład dotyczy wymiarów zbiornika mieszanki betonowej i rozmieszczenia czujników przyspieszeń dla badań wibratora o średnicy buławy $\varnothing 50$ mm.

Rysunek 2. Położenie czujników przyspieszeń w czasie testu
A – Mocowanie czujnika przyspieszeń do wibratora
B – Położenie czujników przyspieszeń w mieszance betonowej

Za efektywny promień zagęszczania przyjmuje się odległość od osi wibratora, przy której przyspieszenie drgań wynosi co najmniej 20 m/s^2 (2g).

W celu wykonania testu należy umieścić czujniki przyspieszeń w mieszance betonowej w odległościach jak pokazano przykładowo na rysunkach 2 i 3.

Objaśnienia

H - Głębokość położenia czujnika w mieszance betonowej

1 - Belka podtrzymująca

2 - Rura kwadratowa z wybraniem

3 - Czujnik przyspieszeń

4 - Przewód łączący czujnik z przyrządem pomiarowym

Rysunek 3. Pozycjonowanie czujników przyspieszeń z zabezpieczeniem przed zmianą położenia w momencie układania mieszanki betonowej

Głębokość zanurzenia czujników w mieszance betonowej powinna być taka sama jak czujnika zamocowanego do badanego wibratora. Czujniki muszą mieć możliwość swobodnego przesuwania się w mieszance betonowej. Dla pozycjonowania czujników przyspieszeń i ich zabezpieczenia przed przesunięciem w momencie układania mieszanki betonowej zaleca się ich umieszczenie w kwadratowych rurach z odpowiednim wybraniem. Rury te są mocowane do belki przytrzymującej. Po umieszczeniu czujników w rurach i wypełnieniu skrzyni mieszanką betonową rury te są wyciągane. W czasie 20 s testu zapisuje się wartości przyspieszeń z czujnika moco-

wanego na wibratorze oraz z pozostałych czujników. Następnie sporządza się wykres zależności przyspieszenia drgań w funkcji odległości poszczególnych czujników od wibratora.

Czujniki stosowane w czasie pomiaru powinny charakteryzować się następującymi parametrami:

- czujnik mocowany na wibratorze: przyspieszenie do 500 g , częstotliwość 3 kHz , masa $6,5 \text{ g}$ i orientacyjne wymiary $\varnothing 15 \times 16 \text{ mm}$;
- czujniki w mieszance betonowej: przyspieszenie do 20 g i częstotliwość 250 Hz , masa 40 g i orientacyjne wymiary $\varnothing 18 \times 28 \text{ mm}$.

Metoda B – pomiar wytrzymałości na ściskanie gotowego betonu w funkcji odległości od osi wibratora

Metoda B polega na pomiarze wytrzymałości na ściskanie gotowego betonu w funkcji odległości od osi wibratora. Starannie wymieszana mieszanka betonowa w betoniarce o mieszanii przymusowej umieszczona jest w skrzyni i zagęszczona wg wymagań podanych w niniejszym artykule. Po upływie kilku dni (minimum dwóch) przygotowuje się cylindryczne próbki, np. metodą wiercenia trepanacyjnego.

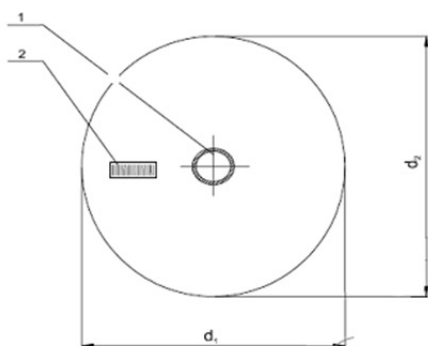
Pobrane próbki dojrzewają w komorze klimatyzacyjnej przez 28 dni w temperaturze 20°C i wilgotności 70%. Następnie próbki są obcinane na wymaganą długość od góry i od dołu. W razie potrzeby czoła próbek mogą być wyrównane warstwą zaprawy. Kolejną czynnością jest zgniatanie próbek w celu określenia ich wytrzymałości na ściskanie. Po otrzymaniu rezultatów badań wytrzymałości sporządza się wykres zależności wytrzymałości próbek na ściskanie od odległości od osi wibratora.

Promień zagęszczenia odpowiada 90% maksymalnej wytrzymałości betonu na ściskanie.

Metoda C – pomiar średnicy okręgu zaczynu cementowego lub wody pojawiającego się w czasie zagęszczania mieszanki betonowej

Metoda C, zwana fotograficzną, polega na pomiarze średnicy okręgu z zaczynu cementowego lub wody pojawiającego się na powierzchni mieszanki betonowej w czasie zagęszczania. Zakłada się, że średnica zagęszczania odpowiada średnicy tego okręgu. Sam pomiar wykonuje się poprzez wykonanie odczytu średnicy ze zdjęcia fotograficznego. Aby ułatwić pomiar średnicy, proponuje się umieścić znacznik odle-

głości na promieniu okręgu. Średnica zagęszczania stanowi wartość średnią z pomiarów d_1 i d_2 (rys. 4). Ostateczna średnica zagęszczania wibratora pogrążalnego określana jest jako średnia z trzech prób, przy czym dokładność pomiarów powinna wynosić ± 10 mm.

Objaśnienia

- 1 - Badany wibrator pogrążalny
- 2 - Znacznik odległości
- d_1 - minimalna średnica zagęszczania
- d_2 - maksymalna średnica zagęszczania

Rysunek 4. Średnica zagęszczania wibratora określana za pomocą metody fotograficznej

W IMBiGS wykonano badania weryfikacyjne proponowanych metod badawczych wyznaczania średnicy zagęszczania wibratorów pogrążanych podanych w ISO/DTR 13030 (Bibl.1) w celu oceny ich przydatności. Badania wykonano dla wibratora o następującej charakterystyce:

- buława: średnica/długość \varnothing 38 mm/345 mm
- silnik napędowy: moc/obroty na min. 2,3 kW/18000 min^{-1}
- częstotliwości drgań 225Hz
- siła wymuszająca 4100 N.

Wyniki badań i wnioski końcowe

Przeprowadzone badania pozwoliły na sformułowanie następujących wniosków. Dla badanego wibratora otrzymano następujące średnice zagęszczania:

- $d_z = 490$ mm, badanie wg metody A z zastosowaniem czujników przyspieszeń,
- $d_z = 540$ mm, badanie wg metody B polegające na pomiarze wytrzymałości betonu w funkcji odległości od osi wibratora,
- $d_z = 460$ mm, badanie wg metody C polegające

na pomiarze średnicy okręgu z zaczynu cementowego i wody na powierzchni zagęszczanej mieszanki.

1. Na podstawie powyższych wyników badań można bezpiecznie określić średnicę zagęszczania badanego wibratora na 450 mm.
2. Jako podstawową metodę badań średnicy zagęszczania należy przyjąć metodę A, z zastosowaniem czujników przyspieszeń drgań. Dla precyzyjniejszego określenia średnicy zagęszczania proponuje się zagęścić punkty pomiarowe przyspieszenia drgań w strefie spodziewanej średnicy w ten sposób, aby odległości pomiędzy czujnikami wynosiły nie 100, a 50 mm. Dla pewności wyników badań należy wykonać 3 próby tą metodą i wyznaczyć wartość średnią.
3. Dwie pozostałe metody B i C mogą być stosowane jedynie jako orientacyjne oraz w celu potwierdzenia rezultatu testów uzyskanego metodą A. Powyższy wniosek wynika z faktu, że obie te metody mogą być obarczone znaczącymi błędami. W metodzie fotograficznej trudno jest zdefiniować dokładnie średnicę okręgu, natomiast w metodzie opartej na badaniu wytrzymałości betonu, czynnikiem zakłócającym rzetelność pomiaru jest niejednorodność mieszanki betonowej.

Mgr inż. Adam Rozbiewski jest pracownikiem Instytutu Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego (IMBiGS) w Warszawie oraz sekretarzem Komitetu Technicznego ISO/TC 195 „Maszyny i urządzenia budowlane”.
Mgr inż. Zbigniew Górski jest pracownikiem IMBiGS i ekspertem w Grupie Roboczej WG 7 Komitetu Technicznego ISO/TC 195 „Maszyny i urządzenia budowlane”.

Bibliografia

1. Projekt Raportu Technicznego ISO/DTR 13030 Building Construction Machinery and Equipment – Internal vibrators for concrete – Test codes on compaction diameter measurement.
2. Górski Z., Badania porównawcze metod wyznaczania średnicy zagęszczania wibratora pogrążalnego. Etap I – 2005, Praca IMBiGS nr 11528/MZ.
3. Górski Z., Określenie średnicy zagęszczania wibratora pogrążalnego na podstawie wytrzymałości betonu Etap II – 2006, Praca IMBiGS nr 11812/MZ.

Co nowego w KT w listopadzie 2011 r.

Zmiany zakresu tematycznego komitetu technicznego

- **KT 39 ds. Tytoniu i Wyrobów Tytoniowych** rozszerzył zakres współpracy o CEN/TC 401 Reduced ignition propensity cigarettes
- **KT 133 ds. Opakowań** przejął współpracę z CEN/TC 261/SC 5/WG 21 Glass packaging i ISO/TC 63 Glass containers od KT 198 ds. Szkła
- **KT 183 ds. Bezpieczeństwa Urządzeń Informatycznych, Telekomunikacyjnych i Biurowych** rozszerzył zakres współpracy o CENELEC/TC 57 Power systems management and associated information exchange
- **KT 271 ds. Bankowości i Bankowych Usług Finansowych** rozszerzył zakres współpracy o ISO/TC 222 Personal financial planning – STANDBY
- **KT 304 ds. Aspektów Systemowych Dostawy Energii Elektrycznej** rozszerzył zakres współpracy o IEC/PC 118 Smart grid user interface.

Zmiany przewodniczących w komitetach technicznych

W listopadzie Prezes PKN powołał na 4-letnią kadencję do pełnienia funkcji przewodniczącego:

- w **KT 24 ds. Surowców Włókienniczych** **prof. dr hab. inż. Iwonę Frydrych** reprezentującą Politechnikę Łódzką
- w **KT 73 ds. Projektowania i Eksploatacji Urządzeń Elektroenergetycznych o Napięciu Powyżej 1 kV Prądu Przemianowego (1,5 kV Prądu Stałego) oraz Ograniczników Przepięć** **prof. dra hab. Henryka Sibilskiego** reprezentującego Instytut Elektrotechniki
- w **KT 81 ds. Przekładników i Transformatorów Małej Mocy** **prof. dra hab. inż. Ryszarda Nowicza** reprezentującego Politechnikę Łódzką
- w **KT 115 ds. Hałasu w Środowisku** **dra inż. Radosława Kucharskiego** reprezentującego Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy
- w **KT 144 ds. Koksu i Przetworzonych Paliw Stałych** **dra inż. Aleksandra Sobolewskiego** reprezentującego Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla

- w **KT 208 ds. Napędów i Sterowań Pneumatycznych** **dra hab. inż. Jerzego Iwaszko** reprezentującego Politechnikę Warszawską.

Zmiany zastępców przewodniczących w komitetach technicznych

W listopadzie Prezes PKN powołał na 4-letnią kadencję do pełnienia funkcji zastępcy przewodniczącego:

- w **KT 176 ds. Techniki Wojskowej i Zaopatrzenia** **mgra inż. Krzysztofa Bubrzyka** reprezentującego Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych
- w **KT 208 ds. Napędów i Sterowań Pneumatycznych** **dra hab. Łukasza Norberta Węsierskiego** reprezentującego Politechnikę Rzeszowską im. Ignacego Łukasiewicza
- w **KT 227 ds. Górnictwa Odkrywkowego** **prof. dra hab. inż. Dionizego Dudka** reprezentującego Politechnikę Wrocławską.

Powołania nowych członków komitetów technicznych

W listopadzie Prezes PKN powołał na członków KT następujące podmioty:

- **3M Poland Sp. z o.o.** do **KT 282 ds. Techniki Światłowodowej**
- **AUTO LAND s.c. Robert Zduniewicz, Tomasz Zduniewicz** do **KT 198 ds. Szkła**
- **BP EUROPA SE Spółka Europejska Oddział w Polsce** do **KT 222 ds. Przetworów Naftowych i Cieczy Eksploatacyjnych**
- **Centralne Laboratorium Pomiarowo - Badawcze Sp. z o.o.** do **KT 111 ds. Produktów Węglipochodnych i Wyrobów z Węgla Uszlachetnionych**
- **CERTBUD Sp. z o.o.** do **KT 195 ds. Prefabrykatów z Betonu**
- **ERICO Poland Sp. z o.o.** do **KT 244 ds. Sprzętu, Środków i Urządzeń Ratowniczo - Gaśniczych**
- **GO4IT s.c.** do **KT 307 ds. Zrównoważonego Budownictwa**
- **HASCO POLSKA Sp. z o.o.** do **KT 240 ds. Maszyn i Urządzeń do Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych i Mieszanek Gumowych**

- **Medicus Sp. z o.o. Spółka Komandytowo - Akcyjna** do **KT 247** ds. Materiałów Medycznych i Biomateriałów
- **Przedsiębiorstwo Rekreacyjne Buszek Renata** do **KT 2** ds. Sportu i Rekreacji
- **SAG Elbud Gdańsk Holding SA** do **KT 80** ds. Ogólnych w Sieciach Elektroenergetycznych
- **Wojewódzki Inspektorat Weterynarii w Białymstoku** do **KT 3** ds. Mikrobiologii Żywności.

Odwołania członków komitetów technicznych

W listopadzie Prezes PKN odwołał z członka KT:

- **ADMIT Spółkę Jawną, Joanna i Adam Mitrega** z **KT 56** ds. Maszyn Elektrycznych Wirujących oraz Narzędzi Ręcznych i Przenośnych o Napędzie Elektrycznym
- **Centralny Ośrodek Badawczo - Rozwojowy Opakowań** z **KT 198** ds. Szkła

- **Główny Inspektorat Ochrony Środowiska** z **KT 270** ds. Zarządzania Środowiskowego
- **Główny Urząd Miar** z **KT 123** ds. Badań Własności Metali
- **Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej** z **KT 64** ds. Urządzeń Elektrycznych w Przestrzeniach Zagrożonych Wybuchem i **KT 269** ds. Bezpieczeństwa Chemicznego
- **Krajową Izbę Gospodarczą** z **KT 270** ds. Zarządzania Środowiskowego
- **Politechnikę Łódzką** z **KT 215** ds. Projektowania i Wykonawstwa Konstrukcji z Drewna i z Materiałów Drewnopochodnych
- **Spółdzielnię Usługowo-Produkcyjną Kółek Rolniczych PROAGRO** z **KT 90** ds. Uprawy Roli i Ogrodnictwa
- **Stowarzyszenie Elektryków Polskich** z **KT 241** ds. Podzespołów Elektromechanicznych.

SZKOLENIA NORMALIZACYJNE

Harmonogram szkoleń

lutý - marzec 2012

TEMATY SZKOLEŃ

Korzystanie z norm w praktyce

System zarządzania energią jako narzędzie konkurencyjności

System zarządzania energią jako narzędzie konkurencyjności

Korzystanie z norm w praktyce

TERMINY

2 lutego

21 lutego

20 marca

27 marca

NASZA WIEDZA - TWÓJ SUKCES!

AKTUALNY HARMONOGRAM SZKOLEŃ ZNAJDUJE SIĘ NA STRONIE www.pkn.pl

Wszystkie szkolenia odbywają się w siedzibie Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, ul. Świętokrzyska 14, 00-050 Warszawa.

Liczba miejsc ograniczona. Decyduje kolejność zgłoszeń.

KONTAKT: Polski Komitet Normalizacyjny - Wydział Zarządzania Zasobami Ludzkimi - Dział Szkoleń i Organizacji Pracy, ul. Świętokrzyska 14, 00-050 Warszawa, tel.: 22 556 77 66, 22 556 75 17, 22 556 77 75, faks: 22 556 74 16, e-mail: szkolenia@pkn.pl

Nowa usługa E-dostęp do Polskich Norm

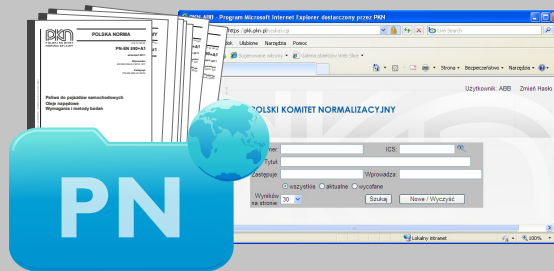
Na bieżąco aktualizowany
zbiór norm PN - 24 h/7 dni w tygodniu

Oferujemy:

- dostęp z licencją jednoroczną lub trzyletnią (stała opłata roczna),
- możliwość przeglądania norm oraz ich wydruk dla celów wewnątrzzakładowych użytkownika,
- automatyczną aktualizację zbioru o nowo opublikowane normy w cenie licencji,
- dostęp poprzez dedykowaną dla klienta wyszukiwarkę z możliwością wyszukiwania normy po numerze lub fragmencie numeru normy, tytule lub fragmencie tytułu normy, stanie aktualności normy oraz wyróżnika ICS,
- po zakończeniu okresu umowy - możliwość kontynuacji dostępu do norm w oparciu o koszt dostępu (opłata zależna od wielkości zbioru) oraz koszt norm wynikłych z aktualizacji z 20% rabatem.

Proponujemy dostęp do:

- całej kolekcji PN,
- wybranej kolekcji PN zdefiniowanej przez użytkownika za pomocą wyróżników ICS,
- wybranego przez użytkownika zbioru norm (minimum 25 norm).

Uwierzytelnianie w systemie

- poprzez unikalny login i hasło
- poprzez IP komputera użytkownika

LOGOWANIE DO SYSTEMU

Nazwa Użytkownika:
Hasło:
Zaloguj

W razie wątpliwości przy wyborze odpowiedniej opcji oraz w sprawie wyceny prosimy o kontakt:
e-mail: wdisekr@pkn.pl lub telefonicznie: 22 55 67 694, 22 55 67 774

Nasz zespół pomoże Ci w wyborze najlepszego rozwiązania!